

«Sap que la soca més s'enfila com més endins pot arrelar.» L'Escolania de Lluc projectada al futur

Ricard Terradas

Xisca Moreno

Joan Josep Comas

RESUM

L'Escolania de Lluc és una de les institucions musicals més antigues d'Europa, documentada ja al s XIII; al 1531 es va oficialitzar com a cor permanent. Actualment és un centre educatiu concertat, amb opció de residència, que ofereix educació primària i secundària. El nombre d'alumnes és singular, el seu claustre aposta fermament per la innovació educativa i l'APA té una estreta relació amb la vida del centre i n'és una forta dinamitzadora, ja que està molt implicada amb l'aprenentatge dels seus fills i amb el model que el centre defensa.

La música és l'eix transversal que vertebrava tota la vida acadèmica del centre, no només per les seves evidents potencialitats i beneficis, sinó perquè continua l'herència musical centenària de l'escolania. L'aprenentatge i la pràctica de la música és una eina pedagògica no exclouent que potencia les habilitats expressives, culturals i socials; valors humans que cal tenir ben fonamentats per una educació integral. Es fa projecció nacional i internacional de la nostra música mitjançant gires de concerts.

RESUMEN

La Escolanía de Lluc es una de las instituciones musicales más antiguas de Europa, documentada ya en el s. XIII; en el 1531 se oficializó como coro permanente. Actualmente es un centro educativo concertado, con opción a residencia, que ofrece educación primaria y secundaria. El número de alumnos es singular, su claustro apuesta con firmeza por la innovación educativa y la APA tiene una estrecha relación con la vida del centro y es una sólida dinamizadora, ya que está muy implicada en el aprendizaje de sus hijos y con el modelo por el que el centro aboga.

La música es el eje transversal que vertebrava toda la vida académica del centro, no solamente por las evidentes potencialidades y beneficios, sino porque prosigue la herencia musical centenaria de la escolanía. El aprendizaje y la práctica de la música es una herramienta pedagógica no excluyente que potencia las habilidades expresivas, culturales y sociales; valores humanos fundamentales para una educación integral. La música que emana de la Escolanía de Lluc logra, a través de giras de conciertos, proyectarse nacional e internacionalmente.

I. BREU HISTÒRIA DE L'ESCOLANIA DE LLUC

L'Escolania de Lluc és una de les institucions musicals més antigues d'Europa, data els seus orígens a finals del segle XIII. I fou el 1531 quan es va constituir definitivament com a cor permanent dedicat a la formació musical dels blauets i blauetes que canten sense interrupció a la Mare de Déu de Lluc, patrona de tots els mallorquins.

L'any 1891 la congregació de Missioners dels Sagrats Cors, fundada pel pare Joaquim Rosselló, va assumir la tasca de l'administració i restauració del santuari de Lluc. El pare Joaquim Rosselló fou nomenat prior del monestir.

De llavors ençà, s'han assolit fites tan rellevants com la introducció de l'ensenyament secundari o el reconeixement del centre com a Escola Integrada de Música, l'any 2012.

L'any 2014 l'Escolania de Lluç va rebre el Premi Ramon Llull del Govern de les Illes Balears, que és una distinció que té per objecte honorar i distingir, de manera individual i col·lectiva, les persones físiques i jurídiques que s'hagin destacat dins el territori de les Illes Balears pels serveis prestats en els àmbits cultural, esportiu, jurídic, empresarial, cívic, humanitari, de recerca, d'ensenyament i lingüístic.

Actualment, la trajectòria musical de l'Escolania de Lluç és coneguda arreu de Mallorca i del món ja que es duen a terme gires musicals dins i fora de l'illa durant tot l'any. Els blauets i blauetes han duit el talent musical de l'Escolania a llocs com Lituània, Finlàndia, Alemanya, París i a Espanya: Santiago de Compostel·la, Astúries, Alacant, Barcelona... Sens dubte, cantar a la Sagrada Família de Barcelona i a Notre Dame de París, han estat dos dels llocs més emblemàtics per als cantaires de l'Escolania.

2. EL MODEL EDUCATIU DEL PRESENT

2.1. Descripció de l'organització escolar, nombre d'alumnes, aules, professorat, recursos

Actualment, l'Escolania de Lluç és un centre educatiu concertat de sis unitats, on els alumnes estudien des de primer d'EP fins a 4t d'ESO.

A primària, comptam amb dues unitats, és a dir, funcionam com a escola unitària de 1r a 3r i de 4t a 6è.

Pel que fa a secundària, som una escola d'una única línia.

A dia d'avui, som 38 alumnes, d'ambdós sexes, 12 a primària i 26 a secundària.

El nostre claustre està format per 4 professors a primària, 8 professors a secundària i 8 professors de música i 1 orientadora. Cal remarcar que no tot el professorat gaudeix de jornada completa, es parteix d'una jornada de sis hores fins a aquells que disposen de la totalitat de la jornada laboral.

Les nostres aules estan equipades amb ordinador del professorat amb pissarra digital i els alumnes porten els seus propis ordinadors portàtils a l'aula. Disposam de projector a la sala d'estudis i a la sala de música.

Així mateix, comptam amb una sala d'estudis, on els alumnes fan estudi diari; una sala de música on els blauets/es assagen; cabines individuals per a l'estudi d'instrument; un teatre polivalent i enguany hem posat en marxa la instauració d'un laboratori.

D'altra banda, l'Escolania ofereix el servei optatiu de menjador i residència. Enguany, 27 dels alumnes romanen a la residència i la resta pugen i davallen diàriament amb el servei de bus amb un acompanyant. A la residència estan sempre acompanyats per un dels tres educadors.

Com és el dia a dia per a un alumne que estudia a l'Escolania? Els qui romanen a la residència s'aixequen a les 8 h i baixen a berenar al menjador. Els alumnes que pugen en bus arriben a les 08:50 h aproximadament.

A les 08:55 h comencen les classes fins a les 17:15 h, però s'interrompen pel temps de l'esplai i a les 12:55 h per anar a cantar la salve i després per a dinar fins a les 14:15 h, que ens tornam a reincorporar a les classes.

A les 17:15 h els alumnes berenen i disposen de temps lliure. A les 17:45 h els alumnes que baixen amb el bus parteixen de Lluc fins l'endemà i la resta va a la sala d'estudis, a les 18 h, on aprofitaran per a fer les tasques escolars o per a estudiar. Al capvespre és quan es duen a terme els estudis de cant i d'instrument.

A les 20:30 h els alumnes es disposen a sopar i després és temps per a la higiene personal i fins hora d'anar a dormir.

Durant el dia podem haver rebut visites d'altres escoles que venen a veure el nostre funcionament pedagògic-musical o també visites al cant de la salve, etc.

2.2. Elements pedagògics per destacar: aprenentatge cooperatiu, entusiasmat, Onmat, intel·ligències múltiples, ludificació i projectes

Aquests darrers anys, empesos per la necessitat d'actualitzar la nostra pedagogia per apropar-nos a les característiques i necessitats dels nostres alumnes, el claustre de professorat hem rebut una formació intensa en diverses metodologies que ens han permès fer de l'Escolania una escola moderna que fa de l'escola un lloc no només per aprendre per a la vida sinó per ser l'escola la vida mateixa.

L'aprenentatge cooperatiu va ser una de les primeres passes que vam voler consolidar per a poder dur a terme projectes interdisciplinaris al nostre centre. Podem dir que avui els nostres alumnes han adquirit les habilitats necessàries per a poder cooperar a l'hora de treballar junts, prendre decisions, posar-se al lloc de l'altre, sentir empatia, respectar els ritmes propis i aliens, etc.

Les dificultats, quan n'hi ha, venen donades pel nombre d'alumnes a l'hora de fer grups.

Per a l'aprenentatge de les matemàtiques vam optar pels programes innovadors **Entusiasmat**, per a primària, i **Onmat**, inicialment per a primer d'ESO. L'experiència a primària ha estat especialment positiva.

De la mà dels nostres primers **projectes**, va arribar la formació en **intel·ligències múltiples** i **ludificació**, que s'han projectat en un **aprenentatge significatiu** per a l'alumne. Amb tot plegat, no renunciem tampoc a les **metodologies tradicionals** a través dels llibres en algunes assignatures i de les classes magistrals quan són necessàries.

Amb aquesta nova concepció del currículum, entès com la diversitat d'estratègies, destreses i habilitats que han d'assolir els nostres alumnes per afrontar, ben preparats, els reptes amb què es trobaran i no com una acumulació de continguts a ensenyar, vam voler configurar les competències bàsiques de centre per a marcar una línia pedagògica que definís el camí diferenciador de l'aprenentatge de l'alumne que inicia i acaba els estudis a l'Escolania de Lluç.

I tot en un entorn natural privilegiat que fan de l'Escolania de Lluç probablement la més singular de les escoles de Mallorca.

2.3. Competències bàsiques de centre

Recentment, hem centrat en quatre les competències del nostre centre i aquestes han sorgit d'una decisió comuna de tot el claustre. Són:

- Expressió i comunicació.
- Sensibilitat artística.
- Responsabilitat i esforç.
- Viure, convidaure i deixar viure.

Així hem establert els estàndards d'aprenentatge propis que ens conduiran a poder avaluar-les. Això vol dir que l'alumne que hagi assolit aquestes competències al llarg de la seva vida escolar a l'Escolania de Lluç estarà dotat de les habilitats, estratègies i destreses per a poder encarar amb èxit el seu futur independentment de l'itinerari acadèmic posterior que esculli.

No seran, però, les noves metodologies les que dirigiran el model pedagògic a seguir, sinó les necessitats que ens porten a una constant actualització pedagògica fomentada en l'aprenentatge significatiu dels nostres alumnes.

Treballam per a la formació íntegra dels nostres alumnes i perquè siguin en el futur persones compromeses amb la societat que els toqui viure.

3. L'ESCOLA DE MÚSICA INTEGRADA COM A INNOVACIÓ PEDAGÒGICA, EIX TRANSVERSAL I INTEGRADOR

El model d'Escola de Música Integrada és un sòlid exemple de projecte de millora educativa i clar paradigma d'innovació pedagògica de primer nivell.

El Marc estratègic per a la cooperació europea en educació i formació (ET 2020), adoptat pel Consell d'Europa el maig de 2009, fixa quatre objectius estratègics per als països membres:

- a. Fer realitat l'aprenentatge permanent i la mobilitat dels estudiants.
- b. Millorar la qualitat i l'eficàcia de l'educació i la formació.
- c. Promoure l'equitat, la cohesió social i la ciutadania activa.

d. **INCREMENTAR LA CREATIVITAT I LA INNOVACIÓ**, en tots els nivells de l'educació i la formació.

Algunes de les dades que ens descriuen quina és la realitat del sistema educatiu de les nostres terres són les següents:

- Les Illes Balears ocupen un lloc molt destacat en el rànquing de fracàs escolar.
- L'OCDE planteja fins a l'any 2020 l'objectiu de situar el percentatge d'abandonament escolar per davall del 10 % i d'assolir que un 85 % dels joves d'entre 20 i 24 anys aconseguixi el nivell superior d'educació secundària, i un dels quatre objectius estratègics per aconseguir-ho és **incrementar la creativitat i la innovació**.
- La taxa d'abandonament escolar a l'Estat espanyol se situa en el 30-31 % mentre que la mitjana de la UE està entre el 15-17 %.
- L'Estat espanyol vol sumar-se als objectius educatius internacionals.
- Les altes taxes d'activitat laboral que ha presentat l'economia turística de les Illes Balears al llarg de molts anys tenen influència sobre l'abandonament escolar prematur.
- Les Illes Balears estan a la cua en la comparativa interautonòmica de l'Estat espanyol per l'alt índex de fracàs escolar.

Amb tota aquesta informació es fa necessària, doncs, una reflexió profunda sobre les possibilitats de reacció del nostre sistema educatiu. El ventall és molt ampli, però són les propostes concretes les que ens poden portar a un futur d'èxit i d'assoliment d'un model educatiu estable i funcional.

Amb tot, aquesta és la proposta que parteix de la realitat històrica i específica de l'Escolania de Lluc i que té unes potencialitats vertaderament sòlides per aconseguir una formació atractiva, motivadora, profitosa i enriquidora.

Els ensenyaments artístics són una gran eina per al desenvolupament de l'infant perquè poden combinar aquells elements que amb més insistència apareixen al llarg dels primers anys: el joc, l'experimentació, la imaginació i la creativitat.

Una part lúdica dels ensenyaments artístics se centra en el valor del joc que transforma la realitat externa en expressions de realitat interna i així el món simbòlic adquireix una riquesa que, amb el pas dels anys, s'anirà transformant en imaginació i enginy.

Aquests ensinistraments han de proporcionar als alumnes una formació no excloent i de qualitat per al futur ni únicament focalitzada en l'àrea artística. Moltes vegades tendim a pensar que els ensenyaments artístics han de garantir la qualificació dels futurs professionals de les arts plàstiques, el disseny, la música, la dansa, l'art dramàtic, la conservació i restauració de béns culturals, etc.

És, des del nostre punt de vista, una profunda equivocació pel simple fet que la creativitat sempre ha estat necessària i ara més que mai per dur endavant qualsevol projecte, empresa, iniciativa, obra o negociació i aconseguir resultats satisfactoris. Sovint relacionam l'àrea artística amb l'art, però la creació és present a les millors empreses del món i ens atrevim a dir que el fet creatiu és marca distintiva d'aquestes empreses.

Un exemple d'això, i per citar un cas ben proper, el podríem trobar al viver d'empreses del Parc Bit de Palma. Són un conjunt de projectes empresarials, d'investigació i educatius que només tenen en comú dos elements: la situació geogràfica i la inversió —cada una des del seu àmbit— en la creativitat, la innovació i l'originalitat. Ara mateix és un exemple de modernitat en el disseny de tot tipus de projectes i rep lloances del món econòmic, social i cultural de les Illes Balears. Excloem d'aquest conjunt, evidentment, les escoles que allà hi defensen l'educació segregada per sexes i que van diametralment oposades als nostres principis educatius d'universalitat i de no discriminació de cap tipus.

L'educació estètica i artística ha de contribuir a l'adquisició de les competències expressives mitjançant la pràctica, l'actuació i la comunicació i serveix per gaudir, criticar i modificar el propi entorn. Per això la vivència artística de l'alumnat ha de ser crítica i ha d'anar adreçada al coneixement d'un mateix i dels altres. L'alumne pot gaudir de les diferents manifestacions artístiques a nivell estètic, però també a nivell de comprensió i opinió personalitzada sobre espectacles, exposicions, concerts, etc. Així, l'ensenyament artístic hauria d'estar present tant en les escoles especialitzades com en les generals, perquè l'educació bàsica és fonamental per a l'actitud i la formació davant de la cultura, l'art i la creació cultural i artística i per part d'infants, joves i adults. Aquesta cultura general ajuda a l'orientació i a la descoberta dels interessos i potencialitats personals.

El llenguatge artístic té una dimensió social, científica i tècnica, i ens atrevim a afirmar que el llenguatge científic ha de tenir una dimensió creativa i innovadora. En l'educació, les activitats lúdiques, emocionals, concretes, físiques, imaginatives, etc. són importantíssimes, i aquestes es donen i sorgeixen amb facilitat en les assignatures de música.

L'ensenyament artístic combina allò que és individual amb l'aspecte col·lectiu i aquests dos elements són fonamentals tant pel creixement personal com social.

La gran riquesa de canals de comunicació de què gaudim actualment pot ser un factor clau per a l'actualització i renovació del sistema educatiu. Les manifestacions musicals, expressives, artístiques i creatives poden fer un ús intens de les noves tecnologies i la tasca docent s'ha d'anivellar amb les vivències dels infants actuals, immersos en un món d'estímuls propici per a la descoberta de les pròpies aptituds, que no seran sempre la professionalitat musical futura.

La formació integral de les persones és clau per a un futur nou. Les crisis que estam patint ens han de fer aprendre a reinventar-nos i, si més no, ens han demostrat que els estudis únics, lineals i estancs han deixat de tenir validesa per a molts. Per tant, recercam una formació versàtil, àmplia i, de bell nou, creativa. El llenguatge musical com a concepte té una riquesa aquí extensíssima i per això la consideram eina útil per a l'educació que volem.

La pràctica musical entesa com a treball transversal potencia les competències bàsiques dels nins i nines. Per tant, quin millor model d'escola hi pot haver que el d'un centre que integra la música, o que integra les arts o que fa de la innovació col·lectiva i pedagògica l'eix de la seva educació? Aquests només són uns exemples que no fan més que confirmar que amb un projecte educatiu que aglutina, engresca i enriqueix la creativitat a qualsevol nivell pot arribar a ser un bon referent educatiu per a **la societat del futur que volem**. En cap moment, però, la inclinació cap a aquest paradigma suposa restar importància a les àrees lingüístiques o logicomatemàtiques. Ans el contrari, proposam una simbiosi música - ensenyaments generals que exponencia les característiques positives de les diferents assignatures.

El respecte i la valoració de les capacitats de cadascú ocupen un lloc destacat en un entorn musical on la part de presentació pública d'un mateix és molt rellevant i, al mateix temps, sedimenta l'autoconfiança i autocontrol davant d'un auditori. La pràctica musical ofereix l'oportunitat d'anar confegint el gust propi, el criteri propi i, amb un procés gradual, anar lligant formes i continguts. És, en conseqüència, una activitat que amara d'elements positius el desenvolupament interior, afectiu i professional de les persones.

La pràctica artística i estètica, doncs, té tots els elements necessaris i útils per poder reconsiderar seriosament el paper de l'educació encaminada a unes noves dinàmiques de convivència entre les persones, en un gir cap a la llibertat, la sensibilitat, l'honradesa i el replantejament formal de les dinàmiques socials.

La nostra proposta s'encamina a una educació que cerca una societat de persones formades i satisfetes amb l'exercici dels seus talents. Serà l'escola, doncs, i des de ben petits que tindrà la responsabilitat d'alimentar aquelles capacitats que portin la persona a la satisfacció, l'autorealització i, en definitiva, la felicitat. Això ens pot portar a una SOCIETAT PLURAL, participativa, responsable i intercomunicada.

La **creativitat** és un dels elements que presenta més reticències en el sistema educatiu perquè, en part a causa del currículum i en part a causa del professorat, tendim a pensar que dispersa els continguts que s'han de treballar i aquest fet provoca tensions ja que encara tenim una concepció massa rígida del treball curricular i, sobretot, de continguts que l'alumnat HA D'ASSOLIR. Al professorat ens dona seguretat tenir una pauta escrita, comuna, un llibre, un material ja creat que a priori estalvia feina però que encara no som conscients de les limitacions que això ens autoimposa i dels avantatges que té el disseny d'una programació didàctica adaptada als alumnes, a la realitat, a les seves potencialitats i a les dinàmiques de motivació i engrescament que porten a una predisposició molt positiva vers l'escola i l'estudi.

Es fa així evident la necessitat d'una reformulació que incideixi en la revaloració del procés d'ensenyament-aprenentatge, en la motivació i les ganes d'aprendre, en la presa de consciència que la formació és bàsica per al futur individual i col·lectiu i en què tothom té elements positius a aportar tant en el creixement personal com en l'entorn escolar. La creació motiva, engresca, anima i potencia les habilitats individuals, a més de regalar un alt grau d'autoconfiança i satisfacció personal. Amb una escola que engresca tendrem alumnes més compromesos, fidels i treballadors

perquè veuran en l'aprenentatge no només un sentiment d'obligació sinó una font d'entreteniment i experiència personal.

L'apartat d'**innovació** que proposa el Consell d'Europa no fa més que recordar-nos que el sistema educatiu de l'Estat, i en concret de les nostres illes, no pot adormir-se en el passat, en el reflex d'un mirall de joventut (recordem que la primera llei d'educació és només de l'any 1970), sinó que ha d'evolucionar a un ritme superior o, com a mínim igual, al de la societat que forma i prepara. Precisament els elements innovadors poden ser el revulsiu eficaç contra la desídia o les dinàmiques rutinàries adquirides. A Mallorca trobam alguns exemples que han suposat una autèntica revolució dins les escoles on s'han aplicat:

- a. Escola Pública Integrada de Música de Son Serra (Son Rapinya).
- b. Escola Concertada Integrada de Música Escolania de Lluç (Escorca).
- c. Escola Privada Integrada de Música Àgora Portals (Calvià).
- d. Mètode Martinet, a l'Escola Pública de Puigpunyent.
- e. Projecte Fusioart: més enllà de l'art, a l'Escola Pública Miquel Duran i Saurina d'Inca.
- f. Metodologia Entusiasmat, per a l'estudi de les matemàtiques aplicada en diversos centres tant públics com privats de les Illes Balears.
- g. Metodologia d'aprenentatge cooperatiu per a l'estudi de qualsevol assignatura, aplicada en diversos centres tant públics com privats de les Illes Balears.

Atès que els informes sobre educació conclouen que és necessari dissenyar **actuacions que fomentin el compromís de les famílies amb l'educació, concretament amb l'escolarització i l'evolució dels seus fills i també actuacions que suposin més atenció dels centres educatius**, tenim ple convenciment que l'Escola de Música Integrada de Lluç propicia l'increment de la complicitat de les famílies i l'augment de la consideració dels estudis no només com a necessaris sinó com a enriquidors per si sols.

La integració d'una escola de música en un centre d'educació primària i/o secundària suposa un canvi radical en el paradigma del sistema educatiu de l'Estat espanyol majoritari i tradicional. La incorporació i annexió del currículum musical d'ensenyaments de grau elemental de música i/o de grau mitjà als ensenyaments generals crea un enriquiment elevadíssim de les possibilitats docents i de projecte distintiu i unitari. A més, tots els avantatges musicals implícits i explícits es poden contagiar a la resta d'assignatures i ser clars factors de millora i d'expressió de la creativitat i disciplina d'estudi.

La música és art. Un art que utilitza el so com a principi, com a llenguatge nou i universal que permet expressar-se i comunicar-se amb expressions directament relacionades amb sensibilitat.

L'estat emocional és un factor extraordinàriament important que condiciona qualsevol progrés i si aquest progrés es tradueix en el desenvolupament del talent de cada persona (sigui quin sigui i no necessàriament musical), el procés educatiu esdevé extraordinàriament atractiu per a l'autèntic protagonista de l'educació: l'infant.

Marta Badia i Solé¹ afirma que “una educació on els ensenyaments artístics no hi són presents o resten semioblidats, sense ocupar l'espai que els pertoca, mai no podrà anomenar-se educació global, perquè oblida justament la part més sublim de la cultura, la creació artística”.

És per a nosaltres una evidència que la música actua directament i globalment sobre el desenvolupament ordenat i equilibrat de totes les facultats físiques i psíquiques del músic. La música ha d'afavorir i promocionar el sentit estètic, el gaudi, la convivència amb les diferents expressions musicals, el cos que es mou, que canta, que escolta, que percep; i una consciència que para atenció, que cerca la disciplina, la lògica, la memòria, la raó, l'ordre, la imaginació, la creativitat, la iniciativa, la sensibilitat, l'emotivitat, etc.

Tots aquests enfocaments sempre han d'estar destinats a dotar de llibertat i equilibri la persona.

L'escola hauria de treballar activament per eliminar de la nostra societat l'analfabetisme musical que pateix a partir de la descoberta, l'estímul i el redreçament de les aptituds específiques per a esdevenir tots bons músics.

Joaquim Maideu és una de les persones que ha parlat més clarament de les capacitats que desenvolupa l'estudi i la pràctica de la música en el creixement infantil. Per això el citarem textualment:

“L'exercici de la música suposa l'activació i col·laboració coordinada de la majoria de les facultats psicofísiques de la persona com ara, en **l'aspecte psíquic** i per citar només les més òbvies: intel·ligència, memòria, imaginació, voluntat, emotivitat, atenció, creativitat, capacitats reflexives, discriminatòries i combinatòries; sensibilitat, sapiència...; en **l'aspecte corporal**: la capacitat de funcionament conscient i equilibrat de tots els sentits corporals, especialment l'oïda; la veu; la coordinació motora intel·ligent i harmònica; la capacitat de quietud i de silenci actius...; en **l'aspecte personal**: la perceptibilitat conscient, la coordinació racional d'activitats o moviments interns no necessàriament relacionats per llur naturalesa i funcionalitat, com és ara la intel·ligència i l'emotivitat; **les capacitats expressives**, com ara parlar, cantar, riure, plorar, dansar, saltar, reposar, mirar, tocar...; **la capacitat de convivència** amb totes les seves implicacions socials; sentit i exercici de la proporció i de l'equilibri... perquè aquest desenvolupament assegura la llibertat personal i afectiva, no teòrica: l'ús correcte i expedit de les potències físiques i mentals; l'activació i el progrés de les capacitats i qualitats estètiques, de la bondat i de la bellesa; de l'enrobustiment de la capacitat analítica i de síntesi, de la discriminativa, de la creativa i de l'expressiva; de la memòria lògica; l'assentament i la normalització de la convivència personal i comunitària entre tots els àmbits.”

¹ Marta Badia i Solé és pedagoga i ha publicat un gran nombre d'articles i llibres sobre la pedagogia de la música, sobretot centrada en el Mètode Ireneu Segarra.

La nostra proposta d'Escola de Música Integrada se centra en la música i l'infant com a vertaders protagonistes de l'educació. La música ha de ser un vehicle àgil, divertit, excitant, potenciador de capacitats i actor principal del procés d'ensenyament-aprenentatge. De la mateixa manera que s'aprèn a caminar caminant, s'ha d'aprendre a gaudir i a fer música cantant, ballant, tocant, escoltant i obrint la porta a l'expressivitat més pura que ens aporta el fet musical tant a nivell individual com col·lectiu.

Un dels fets diferencials que presenta el treball musical d'una escola integrada és la dedicació a l'estudi instrumental i també al cant coral. Pel que fa a l'estudi d'un instrument, assenyalam a continuació els avantatges educatius que enriqueixen tot el fet educatiu:

- Incideix en la plasticitat estructural i funcional del cervell, que pot ser modelat a partir de l'experiència.
- Desenvolupa l'agilitat mental.
- Les regions del cervell implicades en el processament de la música són compartides amb la memòria i les habilitats lingüístiques.
- Tocar un instrument és una bona teràpia neurocognitiva.
- Pot millorar les habilitats en lectoescriptura en nins dislèctics.
- Ajuda a millorar l'estat anímic i les relacions interpersonals.
- Incideix en la disciplina i el mètode, ajuda a planificar les tasques i a millorar la capacitat d'atenció.
- És un mitjà d'expressió molt directe i sensible.
- Aporta autoestima, seguretat i confiança.
- Augmenta el compromís per aprendre i estudiar.
- Desenvolupa la coordinació corporal i la psicomotricitat.
- Ajuda a vèncer pors com l'actuació davant de públic, l'expressió oberta de sentiments, la demostració del talent individual, etc.
- Pot afavorir les relacions socials.
- Desenvolupa la creativitat i, fins i tot, la solució a problemes quotidians.
- Exercita la memòria amb un ús constant dels dos hemisferis cerebrals.
- Redueix l'estrès i la depressió ja que la música és un tranquil·litzant natural i, per tant,
- Abaixa la pressió sanguínia.

- Desenvolupa les intel·ligències múltiples.

Pel que fa al cant coral, dins l'Escola de Música Integrada esdevé el pur exemple de treball en grup, d'objectius col·lectius però també de suport a la importància de l'esforç individual. Amb millors veus individuals, millors resultats de conjunt. Per tant, el cant coral:

- Educa en valors, hàbits i competències.
- Desenvolupa la creativitat col·lectiva i individual.
- És font de plaer, d'aprenentatge, de salut i de creixement.
- Actua directament sobre la cohesió social i de grup.
- És un espai plural que aglutina persones de diferents procedències, diverses però sensibles.
- Desenvolupa les competències bàsiques de l'alumne.
- Treballa l'escolta activa i la memorització.
- És un bon punt de partida per a l'autosuperació.
- Acosta l'infant a una vivència profunda de la música i del fet musical.
- Ensenya higiene corporal a partir de la salut de la veu.
- Aфина la sensibilitat, allibera tensions i dona força moral.
- Afavoreix l'ordre, la disciplina, la humilitat i la cooperació.
- Incideix directament en els valors de treball col·lectiu.
- Desenvolupa la memòria i la coordinació mental.

L'Escola de Música Integrada no es pot entendre sense un esforç de transversalitat. Així, el fet musical pot ser treballat i dissenyat des de totes les assignatures amb la recerca de punts de connexió i complement mutu. Aquests són els eixos estrictament musicals que s'han de desenvolupar i hi adjuntam alguns exemples per treballar en altres àrees escolars:

Objectius musicals paradigmàtics	Propostes de transversalitat
<p>Interpretar individualment i col·lectivament cançons tradicionals i d'arreu del món a l'unison, a cànon i a veus i fer del cant el centre de l'activitat musical.</p>	<p>Treballar els textos des de les assignatures de Llengua i Literatura, tant des de la pròpia llengua com de l'anglès o qualsevol altra. Traducció, sintaxi, vocabulari.</p>
<p>Assolir una emissió de veu correcta, tant parlant com cantant, tot mostrant coneixements de la higiene i el funcionament de l'aparell fonador.</p>	<p>a. Anàlisi i estudi des de l'assignatura de Coneixement del Medi, a primària, i de Ciències Naturals, a secundària, de l'aparell fonador i dels mecanismes que el conformen.</p> <p>b. Treballar l'emissió de la veu parlada i cantada en l'assignatura de Teatre. Declamació, dicció i projecció de la veu.</p>

Objectius musicals paradigmàtics	Propostes de transversalitat
Treballar el desenvolupament de l'oïda per a la distinció i el reconeixement dels elements bàsics que constitueixen el discurs musical. Identificar el ritme, la melodia, la mètrica i l'expressió.	Anàlisi i estudi des de l'assignatura de Coneixement del Medi, a primària, i de Ciències Naturals, a secundària, de l'aparell auditiu i dels elements que el conformen.
Assolir l'hàbit i l'actitud d'escolta, com també els coneixements bàsics, instruments, conjunts instrumentals, obres, formes i autors, que permetin gaudir de l'audició musical.	<ol style="list-style-type: none"> a. Treball des de la tutoria i a partir del Pla d'Acció Tutorial del centre de les dinàmiques de silenci i atenció, escolta i respecte del torn de paraula. b. Treball de petits elements etnomusicològics a les assignatures de Coneixement del Medi i Ciències Socials i Història.
Conèixer i utilitzar recursos informàtics i electrònics d'edició, creació i interpretació musicals.	<ol style="list-style-type: none"> a. Utilització de les noves tecnologies, <i>netbooks</i>, tauletes, telèfons mòbils i altres dispositius assessorats pel responsable TIC del centre. b. Utilització d'editors de partitures a la classe de Tecnologia de secundària.
Identificar, llegir i memoritzar fragments d'audicions pel seu ritme, timbre, característiques del so i per la lectura en partitura.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pràctica de tècniques d'estudi tant a la tutoria com a partir del treball amb el mestre PT (psicologia terapèutica) com amb l'orientador del centre (psicòleg). 2. Estudi de les característiques del so a nivell matemàtic. Iniciació als fonaments d'acústica. Les matemàtiques del so.
Observar i distingir l'estructura de les formes i gèneres per audició o notació: rondó, tema amb variacions, concert per a solista, òpera, ball tradicional, etc.	Treball de les relacions entre estructures formals i geomètriques, relacions de simetries a l'assignatura de Matemàtiques.
Escoltar, imitar, reconèixer, reproduir, classificar sons o sèries de sons segons les seves qualitats: identificar auditivament els intervals, les qualitats del so aïlladament i combinant el valor del silenci en la música.	Estudi de les relacions matemàtiques que regeixen la intervàlica i les qualitats del so a l'assignatura de Matemàtiques.
Reproduir un ritme o una melodia interiorment, inventar, interpretar-los individualment, amb text o sense.	Treball de les relacions entre la rítmica i el cos en les assignatures de Psicomotricitat i Educació Física.
Interpretar petites composicions amb el propi cos, objectes i instruments combinant les qualitats del so. Crear-ne.	Relacions de ritme i moviment també a l'assignatura d'Educació Física. Jocs dansats i danses de coreografia.
Llegir, escriure, fer dictats rítmics o melòdics per tal de reconèixer els elements del llenguatge musical.	L'ortografia d'escriptura i l'ortografia musical. Cal·ligrafies d'ambdues. Treball a l'assignatura de Llengua.
Potenciació de la sensibilitat, la comprensió, la creativitat, el bon gust estètic i artístic en la pràctica musical.	Activitats interrelacionades de visió conjunta amb la creativitat a l'assignatura d'Educació Plàstica i Visual. Representació gràfica d'un conte musical.
Coneixement d'obres, autors i instruments.	<ol style="list-style-type: none"> a. Treball a l'assignatura d'Història de les relacions interconnectades de diferents èpoques entre societat, cultura i context històric.
Participar activament en la vida musical de l'escola i l'entorn.	Contextualitzar les activitats musicals que es duguin a terme a partir del complement d'una assignatura que hi pugui tenir relacions directes. Completar l'activitat musical amb exposicions, presentacions visuals, jocs, etc.

Objectius musicals paradigmàtics	Propostes de transversalitat
Gaudir en la pràctica de la dansa i adoptar una bona postura corporal.	<ul style="list-style-type: none"> a. Preparació de danses tradicionals i combinació amb les noves tecnologies, muntatge i realització de vídeos. b. Muntatge d'un <i>lipdub</i> en què els alumnes siguin els realitzadors, càmeres, productors i creadors de l'escena i la coreografia.

Amb tots els elements fins ara exposats, podem concloure que el projecte d'Escola de Música Integrada és una proposta global, transversal i completa que dona forma a una concepció general de centre interessantíssima que, com hem vist, incideix en una de les principals preocupacions dels estaments docents com són les competències bàsiques i també intervé directament sobre la creativitat, font de floriment de les potencialitats i talents dels infants.

És, a més, una innovació pedagògica de primer ordre que facilita un alt grau de rendiment acadèmic i que cada cop es fa més necessària arran dels resultats i anàlisis dels limitats resultats generals en l'educació de l'Estat espanyol.

4. LA FAMÍLIA I EL SEU COMPROMÍS EDUCATIU

4.1. Breu descripció de la col·laboració familiar a Lluc i justificació del suport de l'entorn per a l'èxit acadèmic/personal

Dins el sistema educatiu d'avui en dia, la implicació de la família és molt important, cal destacar que l'escola imparteix coneixements i la família és la que educa.

Seguint aquesta premissa, cal indicar que l'escola de l'Escolania de Lluc és una barreja d'aquests dos conceptes: coneixements i educació. Les nines i els nins que formen l'Escolania d'avui conviuen en una residència, que és opcional, fet que fa es trobin dins una espècie de barreja en tot moment, professorat, educadors i alumnes i, per tant, convivint, i on consta separar classes lectives de vida diària; d'aquí l'expressió que "l'Escolania és una gran família".

Però, i la família natural de l'infant, quin paper juga dins aquest sistema educatiu tan específic?

Doncs el paper que juguen les mares i pares és fonamental i al mateix temps imprescindible pel sistema que es desenvolupa a l'Escola Integrada de Música de l'Escolania de Lluc.

Les mares i pares dels infants contribueixen amb el seu suport al professorat i al sistema utilitzat a aconseguir uns bons resultats amb la innovació pedagògica de l'escola pel fet que són pocs alumnes a dins l'aula i això permet un alt contacte entre tutors-alumnes-famílies i, per tant, personalitzar molt l'aprenentatge, així com dirigir els coneixements dels nins cap a un desenvolupament propi de l'alumne com a persona. Si a més hi afegim que ens trobam dins un entorn natural únic a Mallorca (dins la serra de Tramuntana), els coneixements que absorbeix l'infant són innumerables.

Així mateix, i pel fet de tenir dins el currículum escolar la música com una assignatura transversal, fa que aquestes sensibilitats musicals siguin més compartides amb els pares i els nins, ja que els pares donen suport als infants en les seves actuacions musicals, ja sigui a través de la coral com a blauets, ja sigui a través de l'orquestra de Lluc, com també en la seva projecció com a instrumentistes, tant de forma individual com col·lectiva.

Fruit d'aquest aprenentatge surten la gran quantitat de concerts que es realitzen de forma diària a la basílica de Lluc (està comprovat que actuen davant més de 80.000 persones cada any) i en forma de concerts que es fan arreu de la geografia de les Illes Balears, així com a diverses sortides, tant a la resta de l'Estat Espanyol, per citar alguns llocs, Santiago de Compostel·la, València, Sagrada Família a Barcelona, com a l'estranger. Es pot fer menció que aquests darrers anys les sortides a l'estranger han estat tan diverses com Dinamarca, Lituània, Finlàndia, França, Alemanya, entre d'altres.

En la majoria de casos, aquests grans viatges es fan utilitzant la fórmula de l'intercanvi, un altre moment d'implicació de les famílies, tant les pròpies en el moment d'actuar com a famílies acollidores, com les famílies que ens reben amb els braços oberts i ens acomoden a casa seva. Una experiència única i molt enriquidora per als nins, que a més fa que tinguin amics a tot el món.

Evidentment, sense una implicació molt forta i incondicional de les famílies, tot això no es pot dur a port. El suport de les famílies ha d'ésser, per una part, econòmic, tant de forma directa (pagant les despeses) com de forma indirecta (col·laborant en la realització d'actes i tasques diverses, a més d'actuar com a famílies d'acollida en els intercanvis que es duen a terme) a fi de poder col·laborar en les despeses que suposen aquests desplaçaments.

I per altra part, i tal volta la més important, el suport personal i l'esforç que fan les famílies per acompanyar els nins i nines a tots aquests esdeveniments. En aquests moments s'aconsegueix una gran implicació dels alumnes, i això suposa una connexió molt potent entre pares-mares-nins-nines que en el final es tradueix en un gran èxit personal i acadèmic de l'infant.

Així mateix la col·laboració i implicació dels pares i mares en l'organització d'aquests viatges i concerts fan que la unió escola-família tinguí un vincle molt fort i resistent. Aquesta connexió ens permet dir, fort i clar, que l'educació en valors que tenen els nins de l'Escolania de Lluc és l'eix principal de la nostra escola.

5. PROJECCIÓ

5.1. Què significa?

L'Escolania canta a la basílica de Lluc de dilluns a divendres a les 13.15 h i els diumenges a les 11 h, realitza anualment una dotzena de concerts per diferents indrets de Mallorca i a més fa dues o tres gires de concerts fora de Mallorca.

Aquests esdeveniments són els que visualitzen la imatge pública dels Blauets, per això cal tenir una especial cura en la seva organització i desenvolupament.

5.2. Valors i motivació

Per una banda es pretén que les actuacions tinguin un valor en si mateixes, els Blauets canten sempre amb una finalitat (pregària, difusió cultural, beneficència...), i a la vegada s'intenta que la pròpia actuació pugui tenir valors afegits (cantar a un lloc emblemàtic com pot ser Notre Dame de París o la Sagrada Família de Barcelona, o en un esdeveniment important o senzillament en un acte d'una emotivitat especial). Com més valor afegit al propi cant puguem aconseguir, millor serà el resultat/aprenentatge per al propi alumne.

Les actuacions, les celebracions musicals diàries, suposen una motivació constant per als cantaires i un acte de revisió diària del treball realitzat. El treball en equip, l'esforç personal, l'autodisciplina, el control davant del públic, els coneixements adquirits, es fan presents diàriament, suposant un repte i una motivació constant del nin/a. "Cada dia valoram el nostre treball."

5.3. Gires de concerts

Dins la projecció davant del món, per una part, l'Escolania es converteix en ambaixadora cultural del treball que es fa a Mallorca, de les arrels de la mallorquinitat i, per altra part, la realització de gires pretén ésser per als blauets/es un element encara més motivador, intentant dotar de més elements gratificants i educatius els mateixos concerts. Afegim el màxim de valor a una activitat per tal que sigui el màxim d'engrescadora per als nins/es i de gratificant i motivadora per als seus pares. És indispensable i gratificant completar la gira musical amb activitats culturals i lúdiques o també amb la realització d'intercanvis familiars on els nins/es estan acollits en famílies i a la vegada són acollidors d'altres nins i nines d'altres corals.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

Gelabert Gual, Llorenç (2014). "La Escolanía de Lluç, entre la tradición y la modernidad artística y pedagógica". A *Dedica. Revista de Educação e Humanidades*, volum 5, pàgines 111-122.